ОЛЕКСІЙ БЕССОНОВ
ВАЛЕРІЯ ХУРГІНА

ЧАСИ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

ЯК ЗРОЗУМІТИ І ВИВЧИТИ

	Past (минулий час)	**Present** (теперішній час)	**Future** (майбутній час)
Simple (Indefinite)	+	+	+
Continuous		+	
Perfect		+	
Perfect Continuous		+	

Київ
2023

УДК 81'243:159.953
Б53

Бессонов Олексій

Б53 Часи англійської мови. Як зрозуміти і вивчити / Олексій Бессонов, Валерія Хургіна. — К. : «Агенція «ІРІО», 2023. — 184 с. : іл.

ISBN 978-617-7754-69-4

Ця книжка про те, як легко і швидко вивчити часи англійської мови. Автори знайшли простий спосіб доступно пояснити всі нюанси: скільки часів в англійській мові, які з них найпопулярніші та як їх легко застосовувати. Відсікли все зайве і сконцентрувалися на важливому. І зробили це у легкій для сприйняття формі.

Книжка придасться як новачкам, так і читачам зі знанням англійської середнього рівня. Читачі швидко опанують тему, знайдуть багато корисних фішок та легко зрозуміють логіку утворення часів. Також ця книжка буде корисна і викладачам, адже в ній докладно описані цікаві техніки, які можна застосовувати на заняттях.

Друга частина книжки — практична, — дає змогу не лише перевірити засвоєння матеріалу, а й до автоматизму довести застосування часів англійської мови.

Для широкого кола читачів.

УДК 81'243:159.953

Всі права захищено.
Жодна частина цієї книжки не може бути відтворена
в будь-якій формі без письмового дозволу
власника авторських прав.

ISBN 978-617-7754-69-4 © Видавництво «Агенція «ІРІО», 2023

Зміст

ВСТУП 5

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЧАСИ 6

ТО СКІЛЬКИ Ж ЧАСІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ? 6

СКІЛЬКИ ЧАСІВ ТРЕБА ЗНАТИ НА ПОЧАТКУ ВИВЧЕННЯ МОВИ 7

ПОРЯДОК ВИВЧЕННЯ ЧАСІВ 9

РОЗДІЛ 2. «СЛОН» 12

ЗНАЙОМИМОСЯ ЗІ «СЛОНОМ» 12

PRESENT SIMPLE / PRESENT CONTINUOUS 14

PAST SIMPLE / PAST CONTINUOUS 18

ПОРІВНЯННЯ МАЙБУТНІХ ЧАСІВ 22

FUTURE CONTINUOUS 26

PRESENT PERFECT 28

ПОРІВНЯННЯ PAST SIMPLE ТА PRESENT PERFECT 31

PRESENT PERFECT CONTINUOUS 33

ЦИТАТИ З ФІЛЬМІВ І МУЛЬТФІЛЬМІВ 36

РОЗДІЛ 3. ВІДПРАЦЬОВУЄМО «СЛОНА» ДО АВТОМАТИЗМУ 48

ЯК ОПАНОВУВАТИ ГРАМАТИКУ БУДЬ-ЯКОЇ МОВИ? 48

РОБОТА З КАРТКАМИ 53

РОЗГЛЯДАЄМО «СЛОНА» ЧАСТИНАМИ, АБО ДЕТАЛЬНИЙ ОПИС ТИПІВ ДІЙ 56

PRESENT SIMPLE (ВЗАГАЛІ) 58
PRESENT CONTINUOUS (ПРОЦЕС) 64
PAST SIMPLE (ЛІТОПИСЕЦЬ) 70
FUTURE (ВЗАГАЛІ) 77
1. 0% ПЛАН 77
2. 50% ПЛАН 81
3. 100% ПЛАН 85
PRESENT PERFECT (РЕЗУЛЬТАТ/ДОСВІД) 86
PRESENT PERFECT CONTINUOUS (ЯК ДОВГО) 92

ДОДАТКИ 97
ТАБЛИЦЯ ЧАСТОТНИХ НЕПРАВИЛЬНИХ ДІЄСЛІВ 97
БУДНІ “СЛОНА” 101
РОЗРІЗНІ КАРТКИ 103

ВСТУП

Багатьох із тих, хто вивчає англійську, лякає кількість часів у цій мові. Ще й так лякає, що вони взагалі кидають навчання, пояснюючи, що це неможливо збагнути, запам'ятати, а тим паче вільно, не замислюючись, вживати у розмові. І це не дивно, якщо пригадати, що в граматичних підручниках згадуються 24 часи, 12 з яких застосовуються у створенні активного стану (актив), 8 — пасивного стану (пасив), а 4 навіть дають змогу відобразити майбутнє в минулому! Тоді як в українській мові всього три часи — минулий, теперішній і майбутній!.. Ох і пощастило ж людям, які вивчають українську мову.

А чи справді це так?

У цій книжці ми простими словами пояснимо доволі непросту тему часів в англійській мові, а також разом потренуємось правильно їх вживати. Після читання у вас сформується цілісна картина часів англійської мови, а також з'явиться розуміння, як це взагалі працює.

РОЗДІЛ 1
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЧАСИ

ТО СКІЛЬКИ Ж ЧАСІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ?

В якому часі вжито слово «ходив»? У минулому? Гаразд, а слово «сходив» — це який час? А «йшов» і «пішов»? Звичайно, всі ці варіанти відносяться до минулого часу, однак кожен із них ми використовуємо в різних ситуаціях. Якщо в реченні «Вчора я йшов по вулиці і знайшов парасольку» ви замініте слово «йшов» на «сходив», вас буде важко назвати людиною, яка добре володіє українською.

В якому часі слова «йду» та «ходжу»? Ці слова в теперішньому часі, але й між ними є різниця.

А «піду» і «ходитиму» — колись, у майбутньому.

Ми багато спілкуємося з іноземцями і, не повірите, вони повсякчас нарікають: «У нашій мові з часами все просто. Інше діло українська — та у вас же купа часів!»

В англійській мові, як і в інших мовах, ТРИ часи:
теперішній, минулий та майбутній

Насправді в англійській мові, як і в будь-якій іншій, усього три часи: теперішній (*Present*), минулий (*Past*) і майбутній (*Future*). Решта різновидів — це **типи дій**. В українській мові ці типи дій виражаються видом. Є доконаний і недоконаний вид.

Наприклад, **читав** і **прочитав**. Обидва слова вжито у минулому часі, але перше слово, на відміну від другого, не дає розуміння, дочитав там хтось до кінця чи ні. Отже, у нас це виражається категорією виду, в інших мовах називається часом. І байдуже, як це називається, аби лиш правильно застосовувати його на практиці. І в цій книзі доступно, без складних слів, ми пояснимо відмінності часів і дамо чітку інструкцію, як довести вживання цих часів до автоматизму.

Різними типами дій ми описуємо ситуації, які можуть відбуватися в теперішньому, минулому та майбутньому, от і виходять жахливо великі таблиці часів, які не допомагають, а радше відлякують. Та варто лишень зрозуміти логіку вибору типів дій у теперішньому часі, як значно полегшиться їхнє застосування у минулому та майбутньому часі!

СКІЛЬКИ ЧАСІВ ТРЕБА ЗНАТИ НА ПОЧАТКУ ВИВЧЕННЯ МОВИ

Як уже зазначалося, в англійській мові є 24 різновиди часів. Та не варто хапатися вивчати їх усі одразу. Згадайте чудовий Принцип 20/80 (закон Парето): 20% зусиль дають 80% результату. Є ще інтерпретація 10/90 та з іншими пропорціями, але суть лишається незмінна: ЛИШЕНЬ НЕВЕЛИКИЙ ВІДСОТОК **ПРАВИЛЬНИХ** ЗУСИЛЬ ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАКСИМАЛЬНИЙ РЕЗУЛЬТАТ.

Наприклад, у спорті лише незначна кількість спортсменів встановлює максимальну кількість рекордів та отримує максимальну кількість медалей. У супермаркеті незначний відсоток працівників забезпечує найбільший обсяг продажу. І мізерна кількість населення планети володіє левовою часткою земних багатств.

Як ви, напевно, здогадалися, закон Парето працює й у будь-якій іноземній мові. За різними підрахунками, у різних мовах використовується від сотень тисяч до декількох мільйонів слів. Та якщо ми візьмемо лише тисячу з них, тільки одну тисячу найуживаніших слів, одразу отримаємо 90% слів, які вживаються в максимальній кількості випадків. А комбінуючи ці слова, ми зможемо формулювати практично будь-які думки. Цей закон добре працює і щодо часів англійської мови: лише невелика частина з 24-х граматичних форм вживається в 90% випадків. Комбінуючи їх, можна висловити будь-яку думку в потрібному нам часі.

Отже, нас цікавитимуть шість клітинок, в яких стоять плюсики. Це і є найпоширеніші часи. Вони утворюються на перетині трьох основних часів (минулий, теперішній і майбутній) і чотирьох типів дій (Simple, Continuous, Perfect і Perfect Continuous).

	Past (минулий час)	**Present** (теперішній час)	**Future** (майбутній час)
Simple (Indefinite)	+	+	+
Continuous		+	
Perfect		+	
Perfect Continuous		+	

Якщо обвести ці клітинки, утвориться літера «**T**», яка символізує слово «**Time**» — час, або «**Tense**» — **граматичний час**. Передусім треба досягнути автоматизму у цих часах, і лише потім братися за інші. Сектор із плюсиками ми назвемо «T-box».

ПОРЯДОК ВИВЧЕННЯ ЧАСІВ

В якому порядку слід вивчати часи? Як не плутатися в них? Чи треба зазубрювати всі варіанти застосування часів із винятками?

Доволі часто трапляється, що людина вивчила один із граматичних часів, дуже добре в ньому розібралася і навіть проштудіювала всі дев'ять випадків його застосування. Потім взялася за другий час, третій, а потім... А потім у неї в голові суцільна каша.

Людина починає плутатися навіть у матеріалі, який спершу дуже добре розуміла. Вона скаржиться на нібито погану пам'ять та нездатність до вивчення мов. Насправді проблема полягає в іншому, і варіанти її вирішення можна знайти в одній мудрій притчі.

ПРИТЧА ПРО СЛОНА

Жителі одного села ніколи не бачили слонів. І от якось приїхав туди цирк. Селяни з нетерпінням чекали на ранок, щоб побачити цю дивовижну тварину. Та найдужче кортіло побачити слона трьом чоловікам, тому вночі вони пробралися в цирк. Оскільки було надто темно, нум ті чоловіки слона вивчати навпомацки. Один намацав хобот і подумав: «Еге, все зрозуміло, слон як величезна змія». Другий торкнувся до тулуба тварини: «Все зрозумів, слон — це велика скеля». Третій схопив слона за ногу: «То он який слон! Він подібний на велике дерево». Аж тут слон сполошився і дав драла. Так селяни його й не побачили, але з часом про зовнішній вигляд тварини стали ширитися чутки. Одні стверджували, що слон — це велика змія. Другі запевняли, що слон — це величезна скеля. А треті, що слон — це високе дерево.

Мораль. То в чому ж помилка цих людей? Мабуть, ви відгадали: не маючи змоги розглянути слона цілком, вони вивчали його по частинах. Ось так і з часами англійської мови. Більшість тих, хто вивчає англійську, не розглядають всі часи (слона) цілком,

а починають дуже скрупульозно освоювати спочатку один час (хобот), потім — другий (тулуб), третій (ногу). Але такий підхід не дає уявлення про цілісну картину (слона цілком). Тому правильно спочатку розглянути всього слона, і лиш потім вивчати його частини. Тільки такий метод дасть змогу осягнути всю картину. Цим ми і займемося: розглянемо всі часи взагалі, не вдаючись до деталей та опускаючи винятки. І тільки потім, коли ви побачите всього «слона», ми докладно розповімо про кожен час окремо і дамо точні інструкції, як у найкоротші терміни довести до автоматизму використання часів, позначених літерою «Т».

РОЗДІЛ 2
«СЛОН»

ЗНАЙОМИМОСЯ ЗІ «СЛОНОМ»

Щоб вивчити всі часи англійської мови, ми маємо передусім одержати загальне уявлення про часи, довідатися про їхні відмінності та особливості, не заглиблюючись у деталі й винятки. І лише після того, як ви складете загальне уявлення про «слона» (часи), ми докладно пояснимо кожен час окремо.

Отже, є три часи:

- **минулий**;
- **теперішній**;
- **майбутній**.

У кожному з цих часів виділяють 4 типи дії:

- **взагалі** (Simple) — я роблю регулярно;
- **процес** (Continuous) — я роблю зараз;
- **результат/досвід** (Perfect) — я зробив до цього моменту;
- **як довго** (Perfect Continuous) — я роблю якийсь час донині.

Утворюється ось така табличка:

	Past (минулий час)	**Present** (теперішній час)	**Future** (майбутній час)
Взагалі (Simple)			
Процес (Continuous)			
Результат/досвід (Perfect)			
Як довго (Perfect Continuous)			

А щоб як слід розібратися в кожному з граматичних часів, треба їх порівняти.

PRESENT SIMPLE / PRESENT CONTINUOUS

	Past (минулий час)	**Present** (теперішній час)	**Future** (майбутній час)
Взагалі (Simple)			
Процес (Continuous)			
Результат/досвід (Perfect)			
Як довго (Perfect Continuous)			

Спершу розгляньмо **взагалі** та **процес** у теперішньому часі. Ці клітинки виділені *сірим кольором*.

Чим відрізняються словосполучення «я йду» та «я ходжу»? Обидва вказують на теперішній час, але вживаються у різних ситуаціях. Якщо ви йдете на роботу і у вас задзвонив телефон, ви скажете співрозмовникові: «Я **йду** на роботу». Але, сидячи вдома на дивані, ви скажете: «Так, **я ходжу** на роботу». І це не означає, що ви йдете саме зараз. Перша фраза використовується тільки в момент дії і показує саме **процес**, друга фраза сповіщає про дію, яку ви виконуєте **взагалі**: «Так, я взагалі ходжу на роботу». Така ж відмінність простежується у словах лечу — літаю, пливу — плаваю...

Та якщо говорити про слово «пити», ми можемо сказати «я **п'ю** каву саме зараз» і «я **п'ю** каву взагалі, регулярно, щодня». І тут тип дії зрозумілий лише з контексту. В українській мові є близько

десятка дієслів, які змінюються залежно від типу дії, і це дієслова руху: «ходжу — йду», «пливу — плаваю», «лечу — літаю» і т. д.; решта дієслів однакові. А от в англійській мові всі дієслова будуть різні. І відрізнити **процес** від дії **взагалі** можна без контексту.

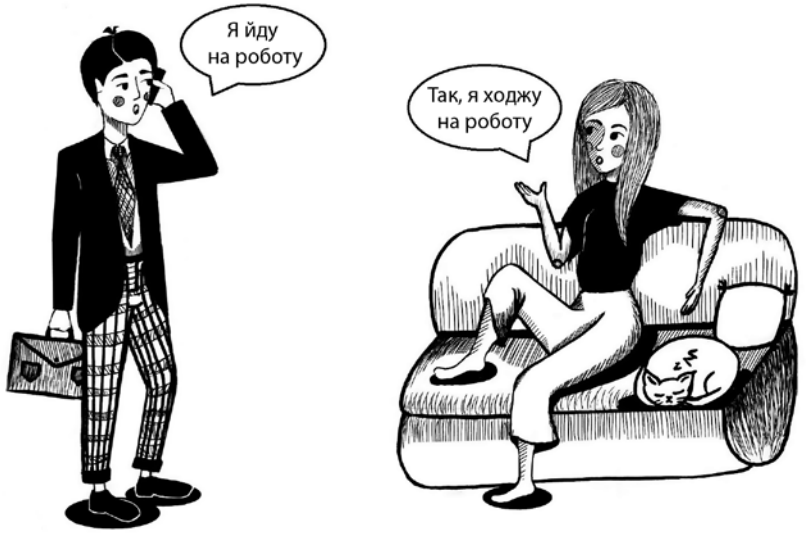

Ми заповнюватимемо табличку поступово, спочатку з мінімальним використанням англійської мови. Коли ж наш «слон» буде повністю сформований, тоді розглядатимемо його частинами.

На етапі створення «слона» перекладати приклади англійською необов'язково. Головне для нас зараз — ознайомитися з часами і побачити «слона» цілком. Але для допитливих у примітках дається переклад кожної фрази.